

Water en bodem botst

Maar data verbindt

BodemBreed Forum
20 juni 2024

Even voorstellen

Erone Winters-Breur

- Senior Consultant Sweco, Environmental Consultancy sinds 2018
- HBO Milieukunde, Delft
- Projectmanagement, procesmanagement, interne coach
- Werkt voor: Industrie, gemeenten, provincies, omgevingsdiensten, waterschappen

Judith Sterken

- Senior Consultant Sweco, Environmental Consultancy sinds 2006
- Bodem, water en atmosfeer, Bodemscheikunde, Wageningen
- Projectleiding, advies complexe en integrale projecten
- Werkt voor: Industrie, gemeenten, provincies, omgevingsdiensten, waterschappen

Hoezo water en bodem botst?

- Omgevingswet verwachting: Integraal beheer van water en bodemsystemen
- Praktijk (nog steeds): water en bodem-systemen worden als gescheiden systemen beschouwd
- Gevolg:
 - Verschillende wetten en regels
 - Verschillende bevoegde gezagen
 - Verschillende normen
 - Verschillende stofpakketten
 - Soms meer bodem- dan water-data en vice versa
 - Et cetera

Interactieve GIS-technologieën kunnen ons helpen

- Met interactieve viewer data van verschillende compartimenten slim bundelen en filteren:
 - Hiaten op sporen
 - Conflicten aan tonen
 - Risico's in beeld brengen
- Waardevolle inzichten gebruiken om:
 - te prioriteren
 - beleid te maken
 - te handhaven
 - invulling te geven aan oplossingen voor concrete projecten
- Eenvoudig bijhouden / aanvullen om vervolgens bij te kunnen sturen

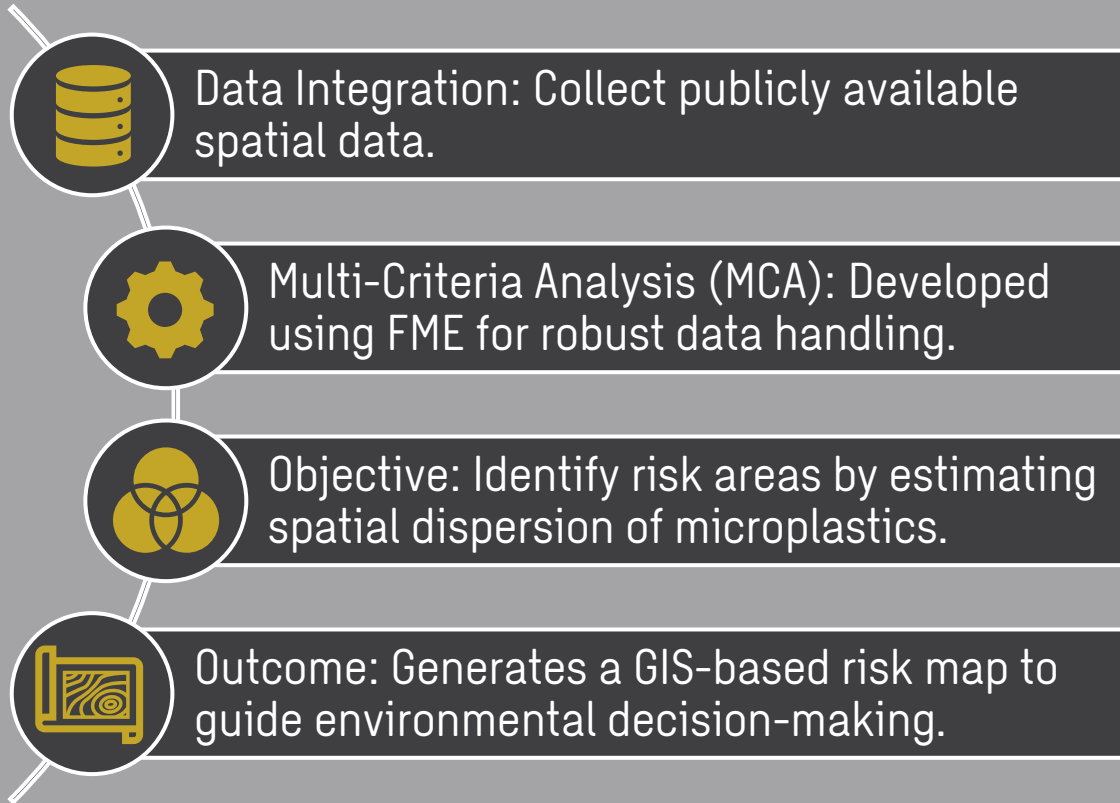
Hoe dan?

- We voeren Multi Criteria Analyse (MCA) uit
- Gebruik makend van
 - Geografisch Informatie Systeem (GIS),
 - Feature Manipulation Engine (FME) en
 - Python (programmeertaal)

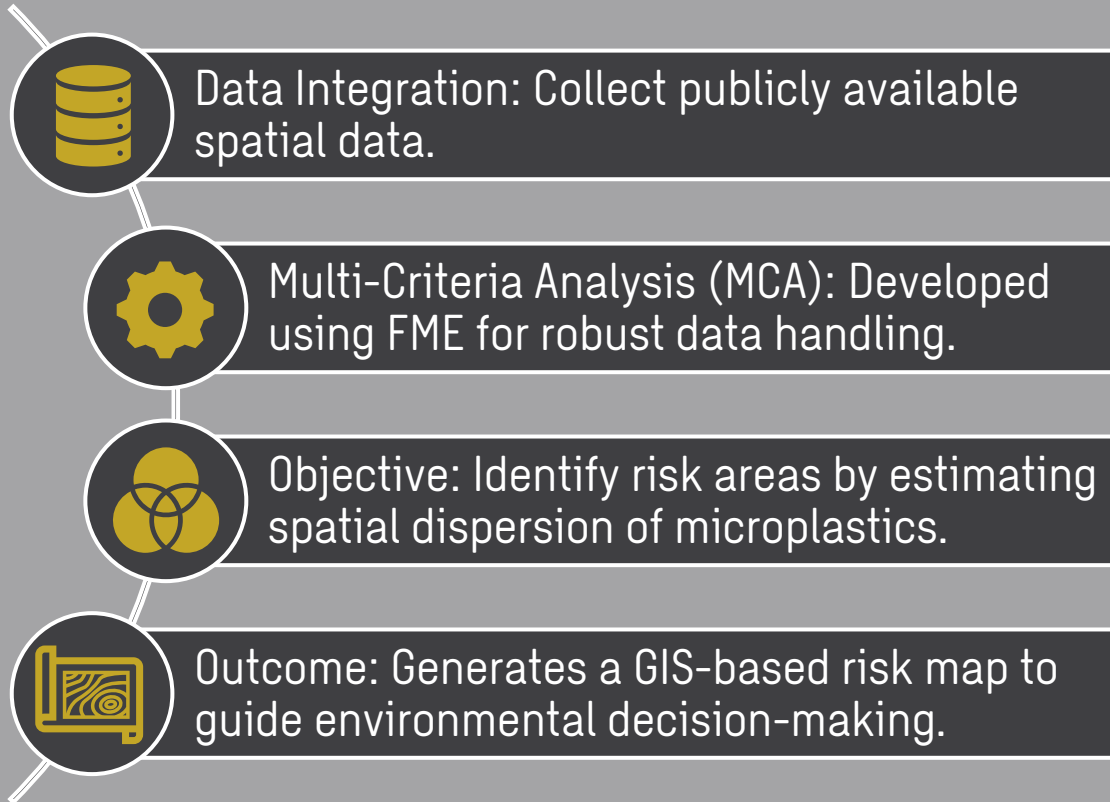
Methodology and Multi-Criteria Analysis

voorbeeld verspreiding microplastics als gevolg van slijtage van autobanden op wegen

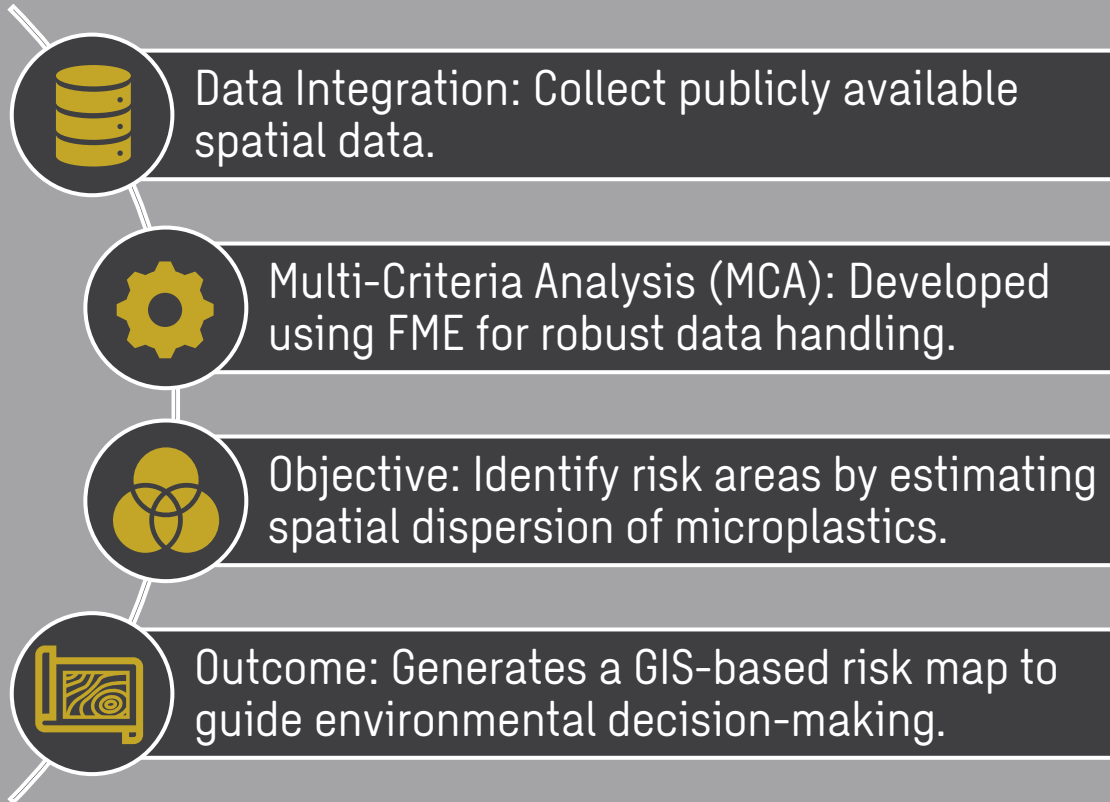
- Road networks (type A or N)
- Agricultural fields
- Water bodies
- Groundwater protection zones
- Residential buildings
- Childcare locations
- Schools
- Playgrounds
- Vegetable gardens

Methodology and Multi-Criteria Analysis

- **Apply weights** to all the **datasources**, e.g.: it is more concerning to have high levels of microplastics at playgrounds than at residential buildings.

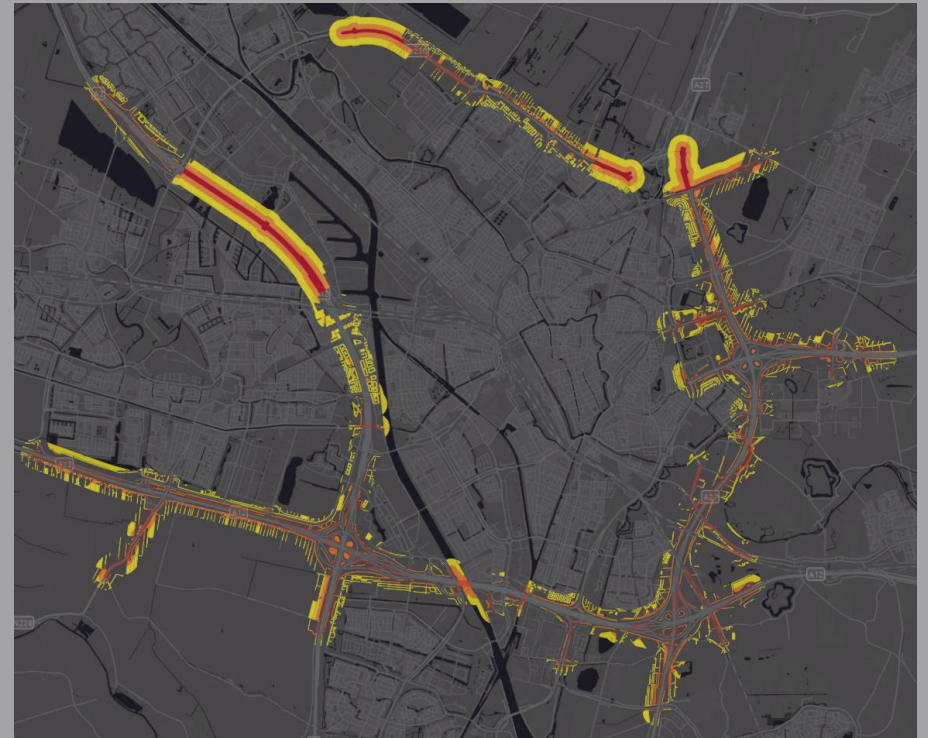
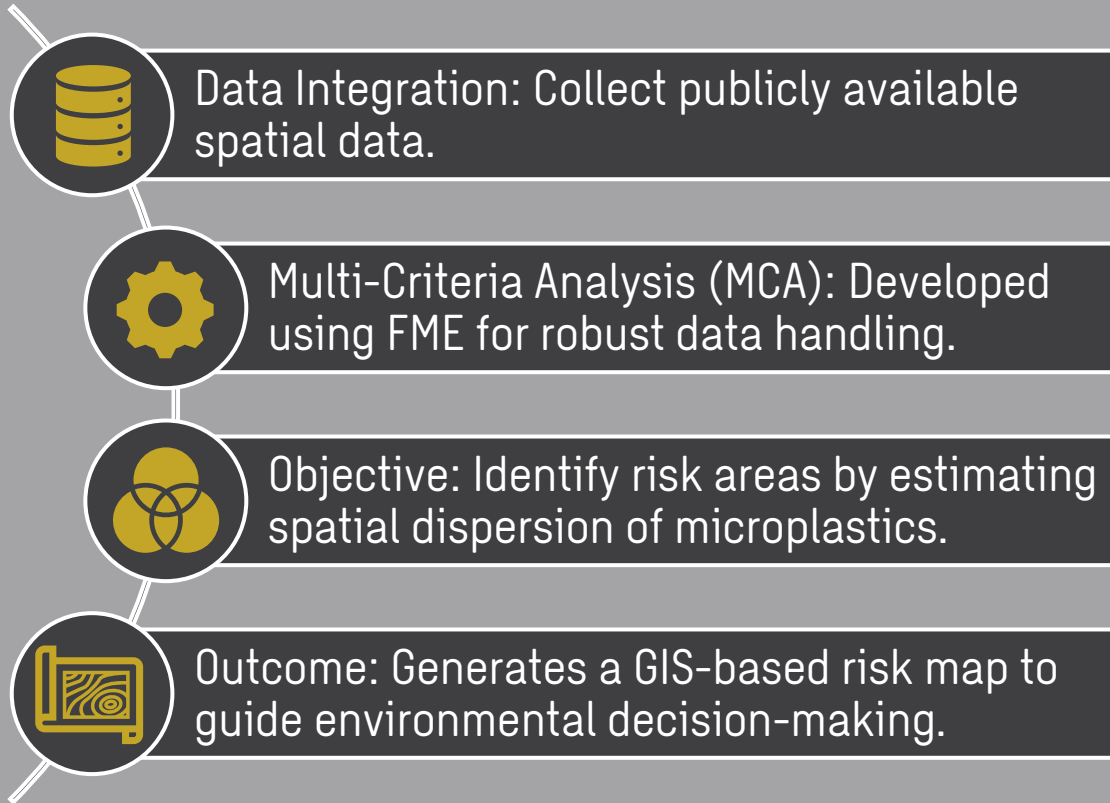
Methodology and Multi-Criteria Analysis

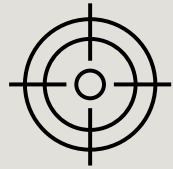
- Multiple these weights by a fixed risk weight:
 - 25m radius around the roads: * 3
 - 100m radius around the roads: * 2
 - 200m radius around the roads: * 1
- Create a **riskmatrix**:

Type	Weight	Riskzone 3 (25m)	Riskzone 2 (100m)	Riskzone 1 (200m)
Playgrounds	1	3	2	1
Residential building	0,5	1,5	1	0,5

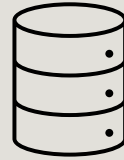
Methodology and Multi-Criteria Analysis

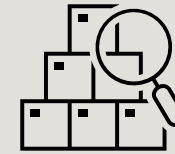
- Wind directions
- Flow directions of surface and groundwater
- Measurements of microplastics
- Locations of water bodies

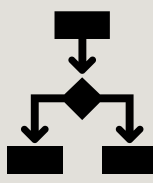
Defining research areas

Collecting Various spatial datasets

Multi-Criteria Analysis (FME driven)

Decision-making tool for local authorities, Provinces, or Waterboards

Adding coordination and monitoring the progress of investigations

GIS risk map

Data visualisation

High & low priority for policy-making

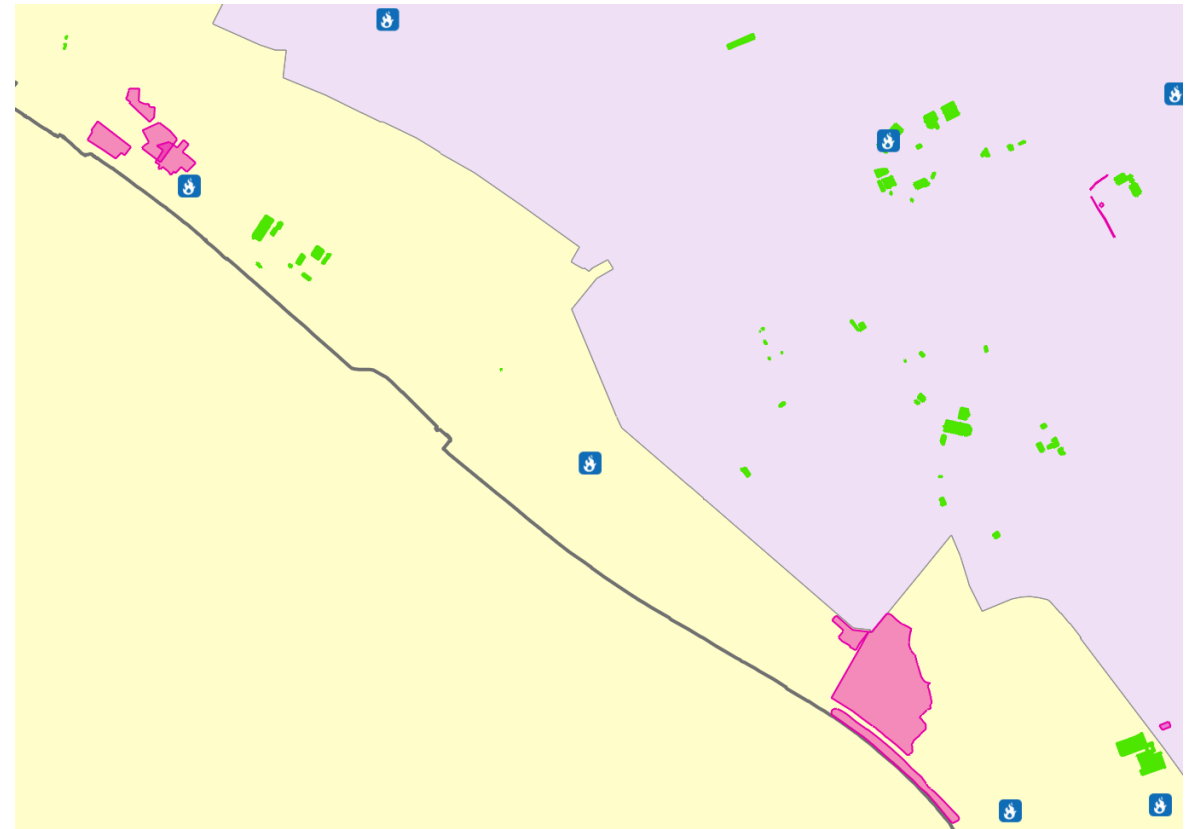
Waar botst het?

Voorbeeld uit onze projecten

Conflict

- Data van verschillende instanties/bevoegde gezagen (BG):
 - Geel en paarse gebieden: Omgevingsdienst (2 BG)
 - Donkere lijn: grens Waterschap (1 BG)
 - Stortplaatsen (roze vlakken) Provincie (1 BG)
- Extra toelichting:
 - Twee omgevingsdiensten in hetzelfde waterschap kunnen verschillende eisen aan te analyseren parameters en uit te voeren toetsingen hebben
 - Data verschillend opslaan en ontsluiten (bijv. wel of niet via Bodemloket)

Voorbeeld uit onze projecten

Botsen

- Pakketten zijn niet synchroon
- Datasystemen niet afgestemd op ZZS / exoten

Voordelen van toepassen data-gedreven aanpak:

- Koppelen data op basis van synoniemen
- Hiaten in data komen in beeld

Waterbodem	Oppervlakte water	Bodem
26ClF12C6oxT	11ClPF30UdS	10:2 FTS (10:2 fluortelomeer sulfonzuur)
2PFC6yC2a1sf	2PFC6yC2a1sf	4:2 FTS (4:2 fluortelomeer sulfonzuur)
ADONA	9-Cl-PF3ONS	4:2 FTS (4:2 fluortelomeer sulfonzuur)
bisPFC10yPO4	ADONA	8:2 DiPAP (8:2 fluortelomeer fosfaat diester)
cF16C10ezr	cF16C10ezr	8:2 FTS (8:2 fluortelomeer sulfonzuur)
EtFOSA	EtFOSA	EtPFOSA (n-ethyl perfluorocataansulfonamide acetaat)
EtFOSA	FRD-903	MeFOSA (n-methyl perfluorocataansulfonamide)
H-PFC10asfzr	H-PFC10asfzr	MePFOSA (n-methyl perfluorocataansulfonamide acetaat)
H-PFC12asfzr	H-PFC12asfzr	PFBA (perfluorbutaanzuur)
H-PFC6asfzr	H-PFC6asfzr	PFBS (perfluorbutaansulfonzuur)
HPFHpA	L_PFB	PFDA (perfluordecanaanzuur)
H-PFUdA	L_PFDS	PFDODA (perfluordodecaanzuur)
L_PFB	L_PFHpS	PFDS (perfluordecanaansulfonzuur)
L_PFDS	L_PFHxS	PFHpA (perfluorheptaanzuur)
L_PFHpS	N-MeFOSA	PFHpS (perfluorheptaansulfonzuur)
L_PFHxS	PFBA	PFHxA (perfluorhexaanzuur)
MeFBSA	PFC5asfzr	PFHxDA (perfluorhexadecaanzuur)
MeFOSA	PFC9asfzr	PFHxS (perfluorhexaansulfonzuur)
NC1yPFC4asfA	PFDA	PFNA (perfluornonaanzuur)
N-MeFOSA	PFDaA	PFOA lineair (perfluorocataanzuur)
PF37DC1yOA	PFHpA	PFOA vertakt (perfluorocataanzuur)
PFBA	PFHxA	PFOA (perfluorocataansulfonzuur)
PFC16azr	PFNA	PFOS lineair (perfluorocataansulfonzuur)
PFC18azr	PFOA	PFOS vertakt (perfluorocataansulfonzuur)
PFC4asfAd	PFOS	PFOSA (perfluorocataansulfonamide)
PFC5asfzr	PFOSA	PFPeA (perfluorpentaanzuur)
PFDA	PFPA	PFPeS (perfluorpentaansulfonzuur)
PFDaA	PFTDA	PFTeDA (perfluortetradecaanzuur)
PFHpA	PFTeDA	PFTrDA (perfluortridecaanzuur)
PFHxA	PFUdA	PFUnDA (perfluorundecaanzuur)
PFNA	slinverPFHxS	som PFOA (0.7 factor)
PFOA	slinvertPFOA	som PFOS (0.7 factor)
PFOS	slinvertPFOS	
PFOSA	sverttPFHxS	
PFPA	sverttPFOA	
PFTDA	sverttPFOS	
PFTeDA		
PFUdA		
slinvertPFOA		
slinvertPFOS		
sverttPFOA		
sverttPFOS		

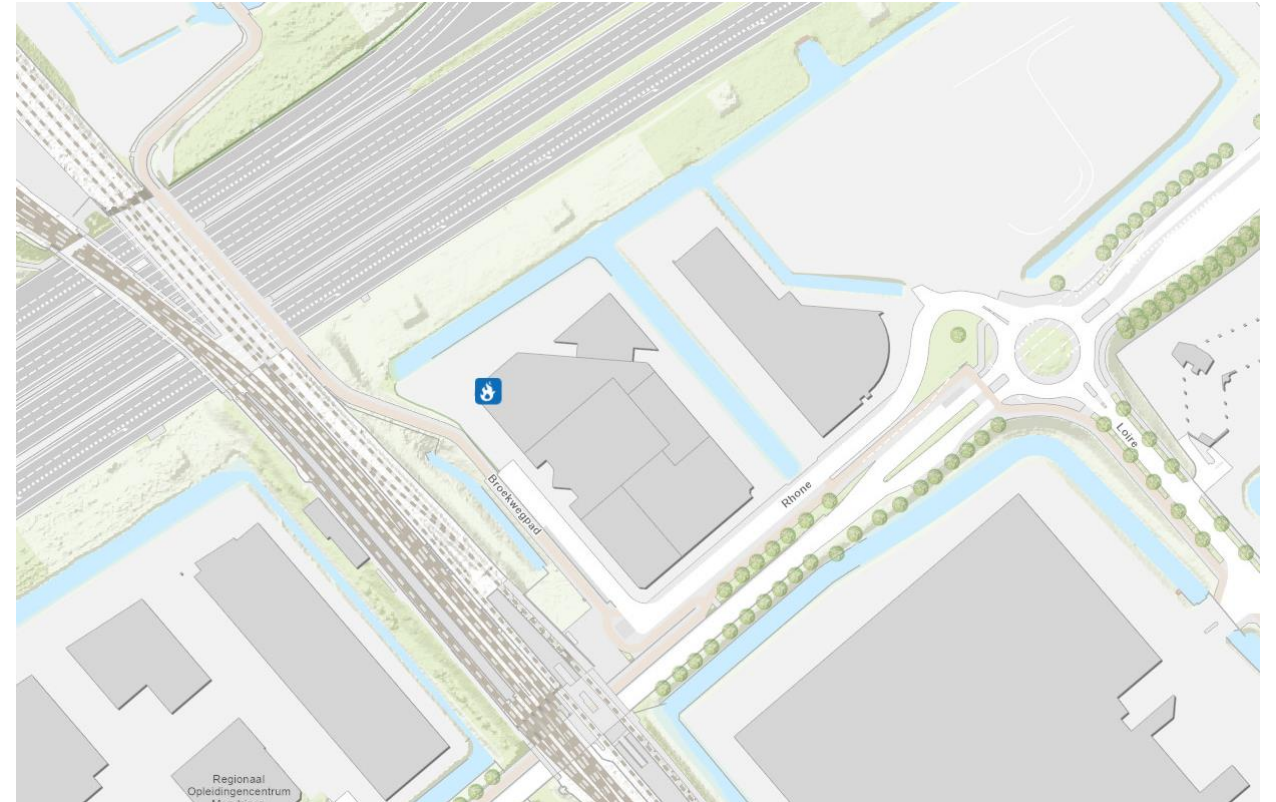
Voorbeeld uit onze projecten

Hiaat in informatie

- Veel calamiteiten en branden niet gemakkelijk in beeld te brengen op basis van beschikbare bronnen
- Bij bekende calamiteiten niet alle relevante compartimenten in beeld

Voordelen van toepassen data-gedreven aanpak:

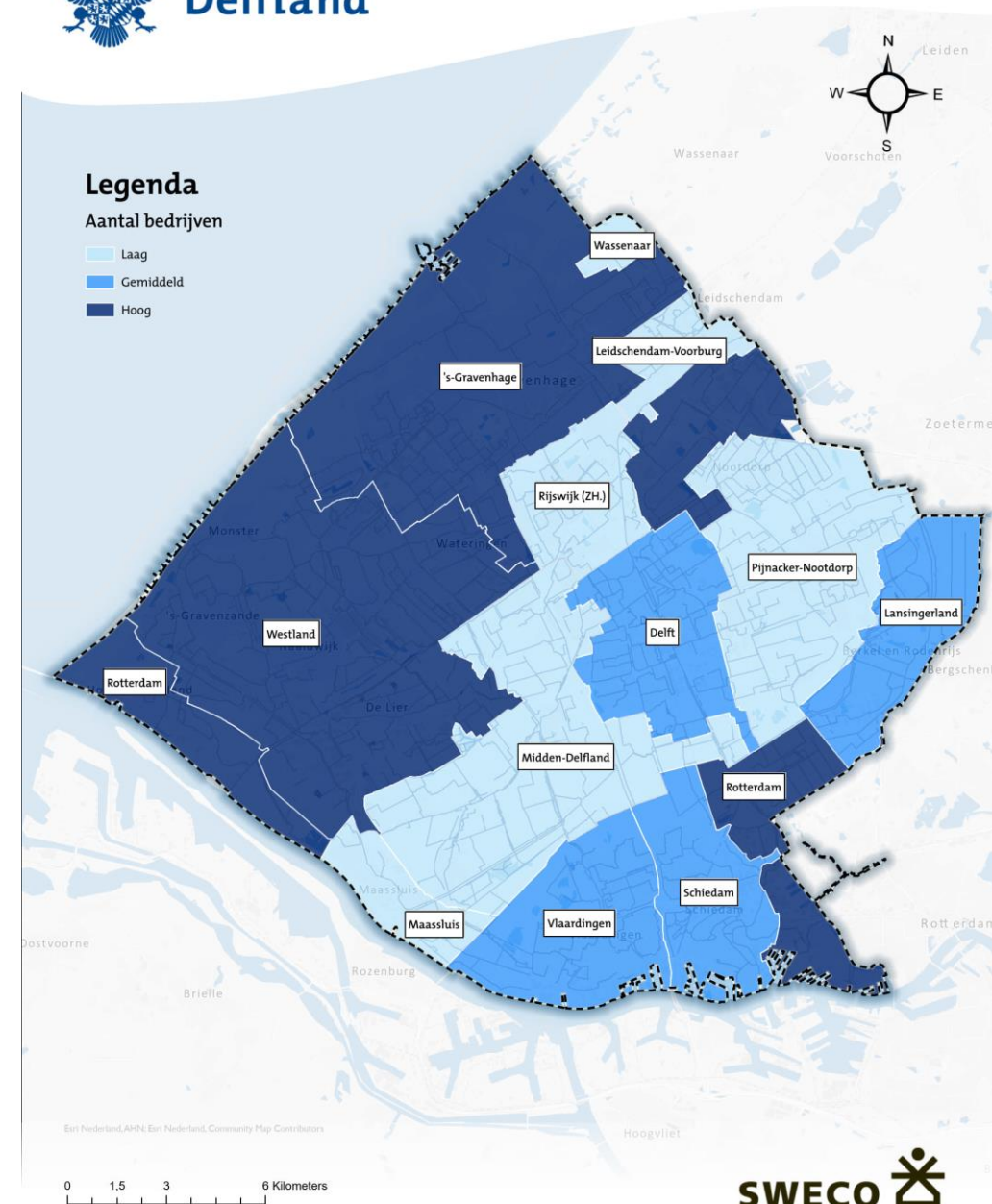
- Bekende verdachte locaties waar niet alle relevante compartimenten zijn onderzocht kunnen in beeld worden gebracht

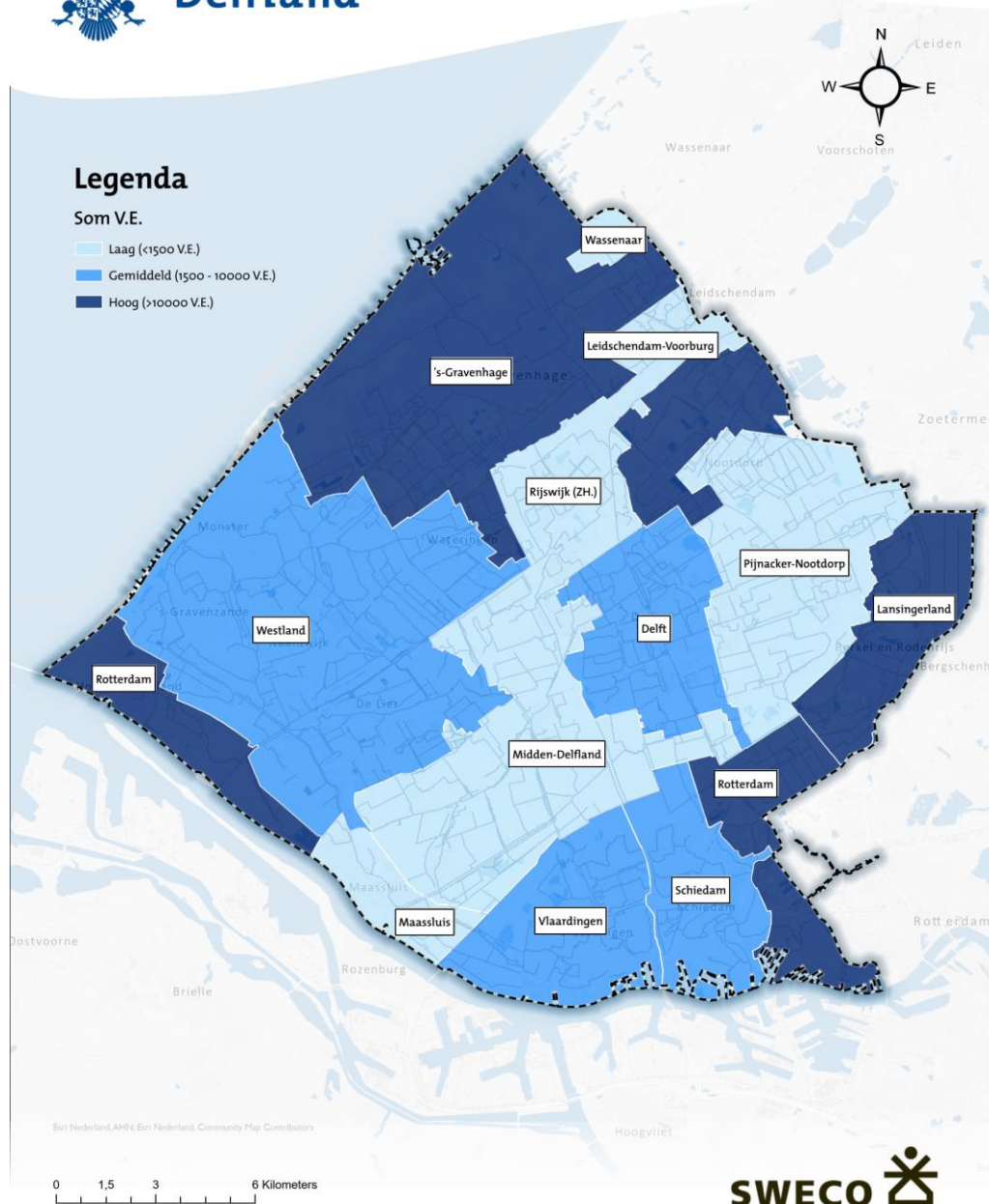
Praktijk casus waterschap

(eerste deelbare resultaten)

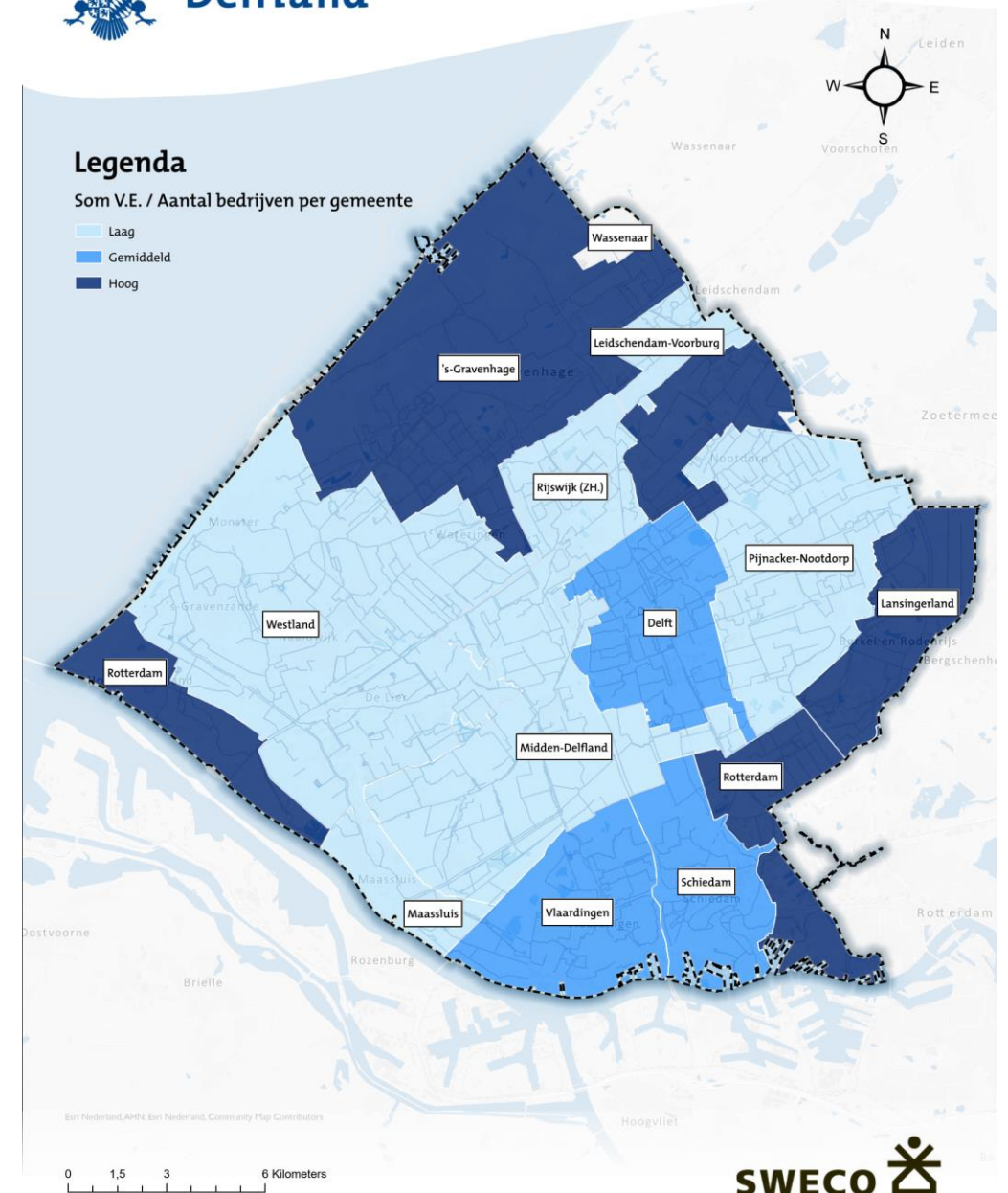
- Vraag: in beeld brengen industriële aandachtslocaties
- Data gedreven aanpak
 - koppeling openbare bedrijfsgegevens aan ZZS-navigator
 - prioriteit aan bedrijven met veel VE en veel ZZS-groepen
- Vervolg vraag: filtermogelijkheden van op emissies van ZZS verdachte locaties op bijvoorbeeld:
 - nabij bepaalde type watersystemen
 - nabij gevoelige objecten
 - rioleringsbemalingsgebieden
 - lozen op het riool of op het oppervlaktewater

Eerste inzicht in som V.E. per gemeente

Eerste inzicht in som V.E. / aantal bedrijven per gemeente die verdacht zijn op ZZS

Conclusies

- Veel hiaten in beschikbare data
 - lozingsgegevens (stofconcentraties/ gerealiseerde debieten/ lozingspunten)
 - verschillende parameters geanalyseerd in oppervlaktewater en/of (water)bodem, niet afgestemd op potentiële bronnen
 - registratie calamiteiten
- Veel mogelijkheden door analyse van bestaande data
 - prioritering in monitoringsnetwerk, parameters en beleid
 - verbetervoorstellen voor registratie van data
 - risico's voor gevoelige locaties in beeld brengen
- Oneindige mogelijkheden bij goed datamanagement

Water en bodem botst

Maar data verbindt

Vragen?